

Avcı-Toplayıcı Topluluklarda İktidar Üzerine

Yeşil Kaos

26.03.2022

İktidar meselesi siyasetin en çok ilgi duyduğu alanlardan birisidir. İktidarın kökeni ve çeşitleri araştırılmış ve birçok farklı sonuç ortaya çıkmıştır. Bazı görüşler geçmişte, atalarımızın zamanında iktidar diye bir şeyin olmadığını, bazıları da iktidarın hep var olduğunu, ancak hep şiddete ve zorlamaya dayandığını savunur. Ancak yapılan araştırmalar bize şunu gösterdi ki, Amerika'daki kabileler arasında iktidar ne daha önceden hiç yoktu, ne de bütün iktidarlar zorlamaya dayanıyordu. Araştırmalar bize iktidarın zorlamaya dayanan ve zorlamaya dayanmayan olarak ikiye ayrıldığını göstermiştir. İktidarı zora dayanmayan kabilelerde şeflerin otoritesinin çok az olduğunu ya da hiç olmadığı, zora dayanan iktidarların da gerçek iktidarı oluşturmadığı ortaya çıkarıldı. Yüzyıllarca hakim ideolojilerin bize “insan doğası” diye yutturmaya çalıştığı modernliğin simgelerinden biri olarak görülen Batı tarzı zorlamaya dayanan iktidar tipinin bazı antropologlar ve etnologlar tarafından tek gerçek olarak gösterilmesinin ardında neler olduğunu tahmin edebiliriz ama gelin, zorlamaya dayanmayan iktidarı daha yakından inceleyelim. Madem iktidarın zorlamaya dayanmadığı topluluklar da oldu, o zaman bu topluluklar nasıl ayakta kaldı gibi soru sorulabilir. R. Lowie bizi burada aydınlatıyor. Bu topluluklardaki şeflerin ayırt edici özelliklerini ortaya çıkaran Lowie, bu şeflerin kabilelerinde bir arabulucu rolünde olduğu, iktidarın sivil ve askeri olarak bölündüğü bu topluluklarda barışın mimarı olduğu, şeflerin mülkiyet konusunda cömert olduğu, kabile üyelerinin isteklerini karşılama konusunda... gayretli olduğu, şeflerin savaş ve barış durumlarında çok farklı tutumlarda olduğu, savaşta otoriter tutumlar gösterirken, barışta otoritesinin neredeyse tümüyle kaybettiğini, hatta bazı kabilelerde (Cubeo ve Orinoco) savaş durumunda ayrı, barış durumunda ayrı şeflerin olduğu durumuna varmıştır. Kısacası zorlamaya dayanan iktidar bu kabilelerde sadece savaş vakitlerinde ortaya çıktığı sonucu ortadadır. Ayrıca şunu da eklemek isteriz. İlkel kabileler birbiriyle olan savaşlarında asla işgal etme, karşı kabileyi yok etme gibi amaçlar edinmezler. İlkel kabileler birbirlerine, düşmanlarına ve özellikle de onların özerkliklerine büyük saygı duyarlardı. İktidar konusunda Marksizmin görüşlerini değerlendirmekte de fayda var. Marx ve Engels, iktidarı toplumsal güçlerin çatışmasına bağlayıp, “toplumsal güçler çatışmasa iktidar da olmazdı.” derken elbette haklı sayılırlardı. Ancak bu, sadece tarımla başlayıp devlete kadar giden süreci, yani zorlamaya dayanan iktidarı açıklar. Peki zorlamaya dayanmayan iktidar biçiminin olduğu topluluklardaki iktidarın özünü nasıl açıklayacağız? İlkel komünist topluluklar için bu açıklamaların geçersiz olacağını düşünmemek elde değil.

Anarşist Kütüphane

Yeşil Kaos
Avcı-Toplayıcı Topluluklarda İktidar Üzerine
26.03.2022

30.04.2022 tarihinde şuradan alındı: anarcho-copy.org

tr.anarchistlibraries.net